

Protokół

7. posiedzenia, I. sesyi, VII. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 14. stycznia 1896.

Początek o godzinie 10 minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Modest Karatnicki, Stanisław Niezabitowski, Mieczysław Urbański, Zdzisław Tarnowski.

Obechnych posłów 120.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół piętego posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów; protokół szóstego posiedzenia złożony jest do przejrzenia w biurze marszałkowskiem.

Marszałek oznajmia, iż udzielił p. Theodorowiczowi urlopu na 4 dni.

Członek Wydziału krajowego p. Sawczak odpowiada na interpelację p. Ostapczuka i towarzyszy w sprawie emigracji ludu włościańskiego.

Komisarz rządowy Radca dworu hr. Łoś odpowiada na interpelację:

a) p. Szweda i towarzyszy w sprawie zaprowadzenia mundurków szkolnych;

b) p. Potoczka i towarzyszy w sprawie ustawienia zapory mytniczej w Chełmcu;

c) p. Okuniewskiego i tow. w sprawie śledztwa przeprowadzonego przez starostę w Stryju przeciw włościanom, którzy jeździli z deputacją do Najjaśniejszego Pana;

d) Nowakowskiego i tow. w sprawie regulacji Sanu pod Torkami.

Marszałek zawiadamia Izbę, iż Sąd powiatowy w Myślenicach nadesłał dodatkowo odezwę Prokuratury państwa i protokoły przesłuchania świadków w sprawie karnej przeciw posłowi Średniawskiemu. Akta te zostaną udzielone komisji prawniczej.

Marszałek wzywa sekretarza p. Stanisława Niezabitowskiego do odczytania odezwy Sądu pow. miej. deleg. karnego w Krakowie o zezwolenie na sądowe ściganie posła Wójcika.

Sekretarz p. Stan. Niezabitowski czyta pomienioną odezwę:

Do Wysokiego Prezydium
Sejmu krajowego królestwa Galicyi
we Lwowie.

O d e z w a !

Franciszek Wójcik z Wyciąż, poseł na Sejm krajowy został w tutejszym c. k. Sądzie oskarżony o przekroczenie z §. 19. ustawy z dnia 15. listopada 1867, L. 135,

Dz. pp. popełnione przez to, że dnia 22. grudnia 1895, do budynku szkolnego w Wyciążach zwołał zwołał zgromadzenie włościan a o urządzeniu tego zgromadzenia nie zawiadomił c. k. Starostwa w Krakowie, jakto wymaga tego przepis § 2. powołanej ustawy z dnia 15. listopada 1867, L. 135, Dz. p. p.

Uprasza się zatem Wysoki Sejm krajowy o zezwolenie na karno-sądowe ściganie tegoż posła Franciszka Wójcika.

C. k. Sąd pow. miej. del. karny.

Kraków, dnia 11. stycznia 1896.

Sznitzel m. p.

Sekretarz p. Stanisław Niezabitowski wnosi, aby odezwę tę przekazano komisyi prawniczej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarz p. Stan. Niezabitowski czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Na podstawie licznych próśb, jakie z powiatów brzeskiego i bocheńskiego zostały w międzyczasie wniesione do Wydziału krajowego w przedmiocie regulacji rzeki Uszwicy z dopływami zarządził Wydział krajowy w r. 1886 przeprowadzenie zdjęć niwelacyjnych i wypracowanie odnośnego projektu technicznego na koszt funduszu krajowego.

Z uwagi, że — w myśl tego zarządzenia — prowadzone przez 6 lat tj. od roku 1886—1892 zdjęcia techniczne nie zostały ukończone i nie wiadomo kiedy znowu podjęte zostaną, aby dzieło regulacji przyszło do skutku;

z uwagi, że ludność, zamieszkująca okolicę tych rzek, pozostawiona jest na pastwę częstych wylewów i z każdym rokiem popada coraz bardziej w nędzę i niedostatek;

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby rozpoczęte w r. 1886 zdjęcia niwelacyjne około rzeki Uszwicy i jej dopływów jeszcze w bieżącym roku na nowo podjęte zostały a to celem rychłego przygotowania projektu technicznego i dotyczącej ustawy, któraby po uchwaleniu przez Sejm zapewniła przyjscie do skutku regulacji rzek: Uszwicy, Borówki, Uszewki i Gróbki.

Lwów dnia 14. stycznia 1896

Dr. Bernadzikowski
wnioskodawca.

Fr. Wójcik, Bojko, Styła, Klemensiewicz, Potoczek, Data, Warzecha, A. Średniawski, Kramarczyk, Weigel, Dworski, Słotwiński, Rotter, F. Krempa, Michalski, Goldman.

Marszałek oznajmia, iż pierwsze czytanie tego wniosku postawi na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Sekretarz p. Urbański czyta następującą interpelację do c. k. Komisarza rządowego:

I n t e r p e l a c y a

Do Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza rządowego.

Ponieważ na dniu 30. stycznia 1895 r. padła uchwała Wysokiego Sejmu następującej treści:

„Wzywa się rząd aby po porozumieniu się z Ordynaryatami naszego kraju, w jak najbliższym czasie przedłożył w myśl ustawy państwowej z dnia 31. grudnia 1894 D. p. Nr. 7. projekt noweli do Ustawy konkurencyjnej z dnia 15. sierpnia 1866 w którymby uwzględnione były życzenia Wysokiego Sejmu dążące przedewszystkiem do zmiany §. 8. i 9. tejże ustawy w tym kierunku, aby kościoły filialne mające swojego kapłana nie konkurowały na budynki parafialne do kościołów macierzystych“.

Dla tego podpisani zapytują kiedy stanie się zadość życzeniu Wysokiego Sejmu

z dnia 30. stycznia 1895. i przez to samo słusznym żądaniom i potrzebom ludności.

W. Szwed
Interpelant.

Średniawski, Dr. Bernadzikowski, Nowakowski, Wójcik, Fr. Krempa, Winniczuk, Kramarczyk, Potoczek, Warzecha, Data, Bojko, Styła, Dr. Olpiński, Żardecki.

Marszałek oznajmia, iż interpelację tę udzieli p. Komisarzowi rządowemu.

Sekretarz p. Urbański czyta następującą interpelację do c. k. Komisarza rządowego:

Interpelacya

Do Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza Rządowego.

Gmina Łęki, Bielany, Osiek i Kańczuga powiatu Bialskiego już kilkakrotnie udawały się z prośbą do Wysokiego Sejmu w celu wykończenia rozpoczętego kanału dla odpływu znaczniejszej ilości wody pomiędzy rzeką Sałą a Macochą.

Na ostatniej sesyi szóstego peryodu Sejmowego zostało uchwalone wezwanie do Rządu o uwzględnienie tychże ciągle zagrożonych i pokrzywdzonych wylewami wód gmin, w celu przyspieszenia wykończenia kanału tegoż.

Przeto podpisani zapytują a zarazem proszą o ile Wysoki Rząd nie byłby łaskaw jak najrychlej przyspieszyć z pomocą finansową na dokończenie kanału tegoż.

Lwów dnia 9. stycznia 1896.

Interpelujący
Fr. Kramarczyk.

Potoczek, W. Szwed, Dr. Bernadzikowski, Data, Warzecha, Nowakowski, Bojko, Winniczuk, Kulczycki, A. Styła, Krempa, Wójcik, Ostapczuk, Barwiński, Zajaczkowski.

Marszałek oznajmia, iż interpelację tę udzieli p. Komisarzowi rządowemu.

Sekretarz p. Stan. Niezabitowski czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, że uchwały Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z 14. lipca 1880 i 17. stycznia 1888, w których Sejm wypowiedział swoją opinię o niezbędnej reformie szkoły średniej i o kierunku, w jakimby ta reforma odpowiednio do potrzeb kraju dokonaną być powinna, — dotychczas nie odniosły skutku;

zważywszy, że według §. 11 lit. i ustawy zasadniczej o reprezentacyi państwa z 21. grudnia 1867 w związku z §. 12 teje ustawy do zakresu Rady państwa należy tylko uchwalanie zasad nauczania w gimnazyach, zaś do Sejmów krajowych całe ustawodawstwo o szkołach realnych, a co do gimnazyów taki sam zakres ustawodawczy, jaki Sejmom służy w sprawie szkół ludowych;

zważywszy, że odrębność historyczna i narodowa kraju naszego i właściwości charakteru narodowego domagają się z wielu względów odmiennego naukowego i wykonawczego kierownictwa szkół średnich;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm uznaje niezbędną potrzebę takiej reformy szkół średnich, któraby uwzględniła odrębne właściwości kraju naszego, umożliwiła wybór kierunku technicznego lub akademickiego po ukończeniu wspólnej szkoły średniej, a na urządzenie i prowadzenie szkół średnich zapewniła jak największy wpływ czynnikom krajowym, tak ustawodawczym, jak i administracyjnym.

2) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową powołał ankietę w celu ustanowienia planu takiej reformy szkół średnich, któraby uwzględniając kierunek w uchwale 1. wytknięty, interesom i właściwościom kraju odpowiadała. O wynikach obrad tej ankiety Wydział krajowy zawiadomi c. k. Rząd i zda sprawę Sejmowi.

3) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby korzystając z prac ankiety, według uchwały ad 2. powołanej, projekt reformy przedłożył właściwym ciałom ustawodawczym.

We Lwowie, dnia 14. stycznia 1896.

Wnioskodawca
Jan Rotter

Słotwiński, Romanowicz, Klemensiewicz, Goldmann, Dr. Jakliński, Pogonowski, Rayski, Weigel, Dworski, d'Abancourt Michalski, Dr. Bernadzikowski, Vayhinger Dr. Olpiński, Fruchtman, T. Merunowicz.

Marszałek zawiadamia, iż pierwsze czytanie tego wniosku postawi na porządku dziennym najbliższego posiedzenia.

P. Komisarz rządowy Radca dworu hr. Łoś, odpowiada i interpelację, wniesioną na dzisiejszem posiedzeniu przez p. Szweda i towarzyszy w sprawie przedłożenia noweli do ustawy kraj. o konkurencji kościelnej.

Sekretarz p. Karatnicki czyta następującą interpelację do c. k. Komisarza rządowego:

Interpelacya

do Jego Ekscelencyi Pana Marszałka krajowego

Na podstawie listu, otrzymanego z gminy Prałkowce i podpisanego przez członków Rady gminnej, wnosimy my podpisani następującą interpelację:

Gmina Prałkowce posiada na swoim pastwisku kamieniołom, a pieniądze za placowe składają przedsiębiorcy do Rady powiatowej. Z powodu kamieniołomu pastwisko upada i gmina musi sobie wynajmować pastwisko u właściciela dóbr i musi za nie odrabiać u dziedzica za dwa woły 20. dni ciągłych, albo zapłacić 40 zł. za lato, a od jednej krowy 7 zł. w. a.

Jeden gospodarz sprzedawał gminie całe swoje gospodarstwo, ale Rada powiatowa nie chciała dać pieniędzy, przeto kupił żyd 6 morgów za 2.200 zł. i zarobił na tym gruncie drugich 2000 zł. w. a.

Drugi gospodarz chce także sprzedać 3 morgi i gmina chce je kupić, udawała się kilka razy pisemnie do Rady powiatowej, a włościanie już od roku chodzą i proszą, jednak Rada powiatowa nie chce dać gminie jej własnych pieniędzy gminnych. Także chce gmina kupić ogród na cmentarz, ale nie kupi, gdyż Rada powiatowa nie da pieniędzy.

Z tego powodu zapytują podpisani Jego Ekscelencyę Pana Marszałka krajowego, jako zwierzchnika Wydziału krajowego, który ma nadzór i kontrolę nad Radami powiatowymi, czy znane jest Jemu takie postępowanie Rady powiatowej w Przemyśle i co zamierza zarządzić, by Rada powiatowa przemyska wydała gminie Prałkowice należące się jej pieniądze, i w ogóle by władze autonomiczne powiatowe nie tylko nie przeszkadzały gminom w powiększaniu ich dobra gminnego, ale przeciwnie by im do tego dopomagały.

Lwów dnia 14. stycznia 1896.

Stefan Nowakowski.

Okuniewski, Ostapczuk, Winniczuk, Kulczycki, Styła, Zajączkowski, Warzecha, W. Szwed, Fr. Krempa, Dr. Bernadzikowski, Kramarczyk, Data, A. Średniawski, Barwiński, Bojko

Marszałek oznajmia, iż interpelację tę udzieli Wydziałowi krajowemu.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie wniosku p Krempy w sprawie ochrony lasów.

P. Krempa przemawia uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Klemensiewicza w sprawie należytości prawnych od przeniesienia własności.

P. Klemensiewicz przemawia uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Klemensiewicza o przyznanie pewnych ulg w opłacie podatku konsumcyjnego od mięsa.

P. Klemensiewicz przemawia uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi odesłanie tego wniosku do komisji podatkowej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Średniawskiego o zaprowadzenie w Galicyi pocztowej giełdy pracy.

P. Średniawski przemawia uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Merunowicza w sprawie utworzenia przy Wydziale krajowym organu doradczego dla spraw handlowych i popierania szkolnictwa handlowego.

P. Merunowicz przemawia uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji przemysłowej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Pilata w sprawie ugody austro-węgierskiej.

P. Pilat przemawia uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego z projektem zmiany §. 12. ustawy kraj. z 15. sierpnia 1866 Nr. 28. Dz. ust. kraj. „o konkurencyi kościelnej“.

Przemawia pod względem formalnym p. Kramarczyk i wnosi usunięcie tego sprawozdania z porządku dziennego.

Przemawia pod względem formalnym p. Okuniewski sprzeciwiając się wnioskowi p. Kramarczyka.

Przemawia p. Komisarz rządowy rada dworu hr. Łoś, prosząc o usunięcie tego przedmiotu z porządku dziennego.

Przemawia sprawozdawca p. Wiktor.

Izba w głosowaniu uchwała wniosek p. Kramarczyka.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy i obszaru dworskiego Kreców o przedłożeniu drogi krajowej Przemysko-Sanockiej na przestrzeni od Tyrawy do Wujskiego.

Sprawozdawca p. Stanisław Jędrzejowicz uwolniony na wniosek sekretarza p. Stan. Niezabitowskiego od czytania tego sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

„Sejm przechodzi do porządku dziennego nad petycją gmin i obszarów dworskich Krecowa, Kuźminy i innych o przedłożenie drogi krajowej Przemysko-Sanockiej między Tyrawą włoską a Wiejskiem“.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej o petycji Wydziału powiatowego w Nadwórnej w sprawie przyznania subwencji krajowej w wysokości 70% ogólnych kosztów budowy dla bróg gminnych Nazawizów-Winograd, Nadwórna-Łanczyn i Delatyn-Łuczki.

Sprawozdawca p. Gnoiński uwolniony na wniosek sekretarza p. Stan. Niezabitowskiego od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Wydziału powiatowego w Nadwórnej o przyznanie 70% zasiłku na budowę dróg gminnych Nazawizów-Winograd, Delatyn-Łuczki i Nadwórna-Łanczyn odstępuje Wydziałowi krajowemu do załatwienia po myśli Okólnika Wydziału krajowego z dnia 22. grudnia 1882 i dodatkowej instrukcji z dnia 20. lipca 1890 r.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Dep. VI.

Sprawozdawca p. Klemensiewicz uwolniony na wniosek sekretarza p. Stan. Niezabitowskiego od czytania powyższego sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu VI. za czas od 1. stycznia do końca października 1895 przyjmuje się do wiadomości.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji urzędu parafialnego obrz. łać. w Wojniłowie o wyjednanie u c. k. Namiestnictwa utworzenia parafii obrz. łać. w Dołhej wojniłowskiej.

Sprawozdawca p. d'Abancourt czyta powyższe sprawozdanie zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję urzędu parafialnego obrz. łać. w Wojniłowie o wyjednanie od c. k. Namiestnictwa, aby utworzyło i udotowało z funduszu relig. osobną stację parafialną obrz. łać. w Dołhej wojniłowskiej odstępuje się c. k. Namiestnictwu do zbadania i do możliwego uwzględnienia.

Izba uchwała bez rozprawy ten wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji ks. Łukasza Bobrowicza gr. kat. kapelana przy szpitalu powszechnym we Lwowie o podwyższenie płacy i systemizowanie na zajmowanej posiadzie z prawem do emerytury.

Sprawozdawca p. Żardecki czyta powyższe sprawozdanie zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję ks. Łukasza Bobrowicza gr. kat. kapelana przy szpitalu powszechnym we Lwowie L. s. 250 o podwyższenie płacy i systemizowanie na zajmowanej posiadzie, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania z poleceniem zdania sprawy Sejmowi jeszcze na bieżącej sesji

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji Wydziału Rady powiatowej w Brodach o utworzeniu przystanku kolejowego pomiędzy stacyami Zabłotce a Ożydowem.

Sprawozdawca p. Żardecki czyta powyższe sprawozdanie zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Wydziału Rady powiatowej w Brodach l. s 209 o utworzenie przy-

stanku kolejowego pomiędzy stacyami Zablótce a Ożydowem odstępuje Sejm c. k. Rządowi do możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Na tem wyczerpano porządek dzienny.

Marszałek zawiadamia Izbę, iż komisya emigracyjna ukonstytuowała się, wybierając pp. Pilata przewodniczącym, Pinińskiego zastępcą przewodniczącego, Merunowicza sekretarzem.

Marszałek zawiadamia Izbę, iż udzielił urlopów pp. Szczepanowskiemu na 2 dni, Czaykowskiemu do 18 b. m.

Marszałek wzywa sekretarza p. Stan. Niezabitowskiego do odczytania złożonej interpelacyi.

Sekretarz p. Stanisław Niezabitowski czyta następującą interpelacyę do c. k. Komisarza rządowego.

Interpelacya

do J. Wielm. Pana Komisarza rządowego.

Na posiedzeniu Sejmu z dnia 28. stycznia 1895 roku zapowiedział pan Komisarz rządowy, iż c. k. Rząd przygotowuje projekta ustaw krajowych uzupełniających ustawy państwowe z 7 czerwca 1883 o komasacyi gruntów w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z r. 1887 i że odnośne projekta po przeprowadzeniu przedwstępnych prac będą Wysokiemu Sejmowi przedłożone.

Gdy ankieta w tej sprawie odbyła się jeszcze w r. 1891 i gdy mimo powyższego

oświadczenia p. Komisarza rządowego odnośne przedłożenia rządowe dotychczas do Wysokiego Sejmu nie wpłynęły, pozwalają sobie podpisani ze względu na ważność sprawy zapytać, kiedy c. k. Rząd zamierza przedłożyć projekta ustaw krajowych, uzupełniających ustawy państwowe z r. 1887 o komasacyi gruntów.

Lwów 14. stycznia 1896 r.

F. Paszkowski.

Koziebrodzki, Krzysztofowicz, Czech, Górski, Z. Obertyński, Jordan, Wodzicki, St. Tarnowski, K. Scipio, Stan. Jędrzejowicz, Czarkowski-Golejewski, Wiktor, Fr. Jędrzejowicz, Rapoport, Kozłowski, F. Vi-
vian, Schnell.

Marszałek oświadcza, że interpelacyę tę udzieli p. Komisarzowi rządowemu.

P. Gorayski przemawia pod względem formalnym, wnosząc, aby przydzieloną komisji gospodarstwa krajowego petycyę Ls. 483 Zarządu Kółek rolniczych w Myślenicach o zasiłek na podniesienie rzemiosła i rolnictwa, przekazano komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sekretarz p. Stanisław Niezabitowski odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dzień 15 stycznia b. r. godz. 10. przed południem.

Koniec posiedzenia o godz. 1. po południu.

Marszałek krajowy :

Stanisław Badeni w. r.

Sekretarze :

Zdzisław Tarnowski w. r.
Stanisław Niezabitowski w. r.

